

แบบรายงานสรุปผลการเข้ารับการพัฒนาความรู้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการ สังกัด สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๘

เรียน ผู้อำนวยการกลุ่มวางแผนการใช้ที่ดิน

ด้วย นางสาวนงลักษณ์ พรหมเจริญ ตำแหน่ง เศรษฐกรชำนาญการ สังกัดกลุ่มวางแผนการใช้ที่ดิน สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๘ กรมพัฒนาที่ดิน ได้เข้ารับการพัฒนาความรู้เพื่อการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลสำหรับบุคลากรภาครัฐ (TDGA E-learning) หลักสูตร ความฉลาดทางดิจิทัล (Digital Intelligence) หมดหมัการรู้ และการเข้าใจดิจิทัล (Digital Literacy) เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๙ เป็นเวลารวมทั้งสิ้น ๑ ชั่วโมง ๓๑ นาที ซึ่งหลักสูตรดังกล่าวจัดโดย สถาบันพัฒนาบุคลากรภาครัฐด้านดิจิทัล สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์กรมหาชน)

จึงขอรายงานสรุปผลการพัฒนาความรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการ ดังนี้

๑. วัตถุประสงค์ เพื่อเรียนรู้ เข้าใจความหมายและเห็นความสำคัญ การสร้างตระหนักรู้ในการใช้อินเทอร์เน็ต รู้เท่าทันและมีความมั่นคง ปลอดภัยเพื่อยกระดับวิถีชีวิตด้วยดิจิทัล

๒. เนื้อหาและหัวข้อวิชา

ความฉลาดทางดิจิทัล (DQ: Digital Intelligence) เป็นกรอบแนวคิดที่ครอบคลุมความสามารถทางด้านเทคนิคความรู้ ความเข้าใจ และความคิดทางสังคมที่มีพื้นฐานอยู่ในค่านิยมทางศีลธรรมที่ช่วยให้บุคคลเผชิญหน้ากับความท้าทายทางด้านดิจิทัล การใช้สื่อและการเข้าสังคมในโลกออนไลน์ โดย DQ Institute เป็นสถาบันที่มีการพัฒนามาตรฐานระดับสากลเกี่ยวกับการให้ความรู้ด้านความฉลาดทางดิจิทัลมาวิเคราะห์ปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย โดยมีกรอบสมรรถนะ ๕ ด้าน ดังนี้

๒.๑. อัตลักษณ์ดิจิทัล (Digital Identity) ซึ่งเป็นข้อมูลที่เกิดจากข้อมูลเดียวกับโลกความจริง ได้แก่ ชื่อ-นามสกุล รูปภาพประจำตัว วันเดือนปีเกิด เลขประจำตัวประชาชน หมายเลขบัตรเครดิตหรือหมายเลขบัญชีธนาคาร และข้อมูลที่เกิดจากกิจกรรมบนโลกดิจิทัล ได้แก่ บัญชีและรหัสผ่าน สถานที่ที่เช็คอิน การค้นหาข้อมูล การกดถูกใจเพื่อนหรือบุคคลหรือองค์กร

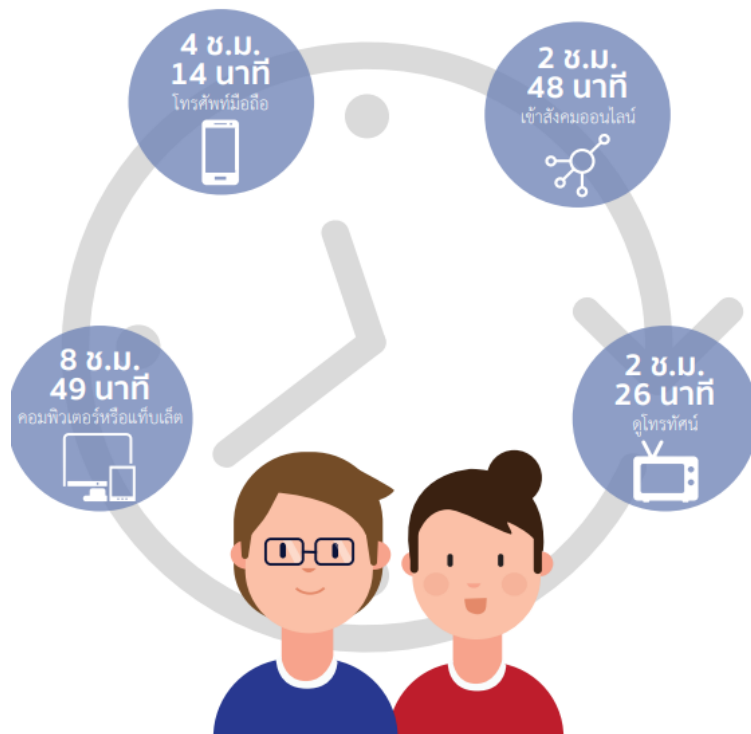
ความสามารถในการสร้างและบริหารจัดการตัวตนออนไลน์ให้มีความน่าเชื่อถือและปลอดภัย ควรรู้จักปกป้องข้อมูลความส่วนตัวในโลกออนไลน์ โดยเฉพาะการแชร์ข้อมูลออนไลน์เพื่อป้องกันความเป็นส่วนตัวทั้งของตนเองและผู้อื่น รู้เท่าทัน ภัยคุกคามทางอินเทอร์เน็ต เช่น มัลแวร์ ไวรัสคอมพิวเตอร์ และกลลวงทางไซเบอร์

การจัดการข้อมูลส่วนตัว

- ๑) ไม่เปิดเผยหรือเผยแพร่ข้อมูลที่ไม่ควรเปิดเผย
- ๒) หลีกเลี่ยงหรือตั้งโปรแกรมโซเชียลมีเดียให้เป็นสาธารณะ
- ๓) จัดการอุปกรณ์ให้ปลอดภัย รัดเข็มขัด safety belt
- ๔) ทำความเข้าใจกับเงื่อนไขและข้อตกลงในการใช้โปรแกรม
- ๕) ตั้งรหัสผ่านให้มีความปลอดภัย

๒.๒. การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Use) การบริหารเวลาและสร้างสมดุลที่ดีในการใช้งานอุปกรณ์ดิจิทัล รวมไปถึงการควบคุมเพื่อให้เกิดสมดุลระหว่างโลกออนไลน์ และโลกภายนอก ตระหนักถึงอันตรายจากการใช้เวลาหน้าจอนานเกินไป การทำงานหลายอย่างในเวลาเดียวกัน และผลเสียของการเสพติดสื่อดิจิทัล

สำนักวิจัยสยามเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตโพลระบุว่า วัยรุ่นไทยเกือบ ๔๐ % อยากรใช้เวลาหน้าจอมากกว่าออกกำลังกาย และผลการสำรวจจาก We are social พบว่า ในแต่ละวันคนไทยใช้เวลาหน้าจอ ดังนี้

เครื่องมือในการจัดการหน้าจอ

Android

Download Application Digital Wellbeing

เวลาหน้าจอ สามารถดูได้แบบรายชั่วโมง รายวัน รายสัปดาห์

หน้าจอจะแสดงผล แอปพลิเคชันที่เราใช้เวลาไปทั้งหมด

IOS

คลิกเลือก Application Settings (การตั้งค่า)

เลือกเมนูเวลาหน้าจอ

หน้าจอจะแสดงผลเวลาไปทั้งหมด และแอปพลิเคชันใดบ้าง

๒.๓. การจัดการความปลอดภัยในโลกดิจิทัล (Digital Security) คือ กระบวนการป้องกันอุปกรณ์ ข้อมูล และตัวตนออนไลน์จากการเข้าถึงโดยไม่ได้รับอนุญาต ภัยคุกคามทางไซเบอร์ และการโจมตีทางอินเทอร์เน็ต โดยครอบคลุมทั้งการตั้งค่าความปลอดภัยที่เข้มงวด การใช้อุปกรณ์ที่เหมาะสม และการรู้เท่าทันภัยออนไลน์ เพื่อรักษาความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคลและองค์กร

การล่วงละเมิดทางไซเบอร์ (Cyber Abuse) คือ การแสดงพฤติกรรมที่เป็นอันตราย สร้างความรำคาญหรือสร้างความเสียหายให้กับผู้อื่นบนเครือข่ายออนไลน์ต่าง ๆ เช่น การกระรานทางไซเบอร์ การรังควานทางไซเบอร์ การสะกดรอยทางไซเบอร์ การก่อกวน

สาเหตุของการล่วงละเมิดทางไซเบอร์

- ๑) ต้องการก่อกวนโดยไม่มีสาเหตุ หรือเรียกว่า นักเลงคีย์บอร์ด
- ๒) ต้องการแกล้งกันเล็ก ๆ น้อย ๆ
- ๓) แกล้งกันจนขัดแย้งบานปลาย กลายเป็นเรื่องใหญ่ หรือจากความขัดแย้งรุนแรงแต่แรกแล้วใช้พื้นที่ในโลกออนไลน์โจมตีอีกฝ่าย
- ๔) ต้องการรังควานผู้ที่เป่าหมายหรือผู้ขัดแย้งกันอยู่
- ๕) ต้องการข่มขู่หรือสร้างความหวาดกลัวให้กับผู้ที่เป่าหมายหรือผู้ที่ขัดแย้งกันอย่างรุนแรงติดตามไปประสังค์ร้ายในชีวิตจริง

ผลกระทบของภัยคุกคามทางไซเบอร์

- ๑) ตัวบุคคล ผู้ประสังค์ร้ายสามารถคุกคามเพื่อนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้แอบอ้างเพื่อผลประโยชน์ทางทรัพย์สินและความสัมพันธ์ได้
- ๒) อุปกรณ์และระบบต่าง ๆ ผู้ประสังค์ร้ายสามารถโจมตีให้อุปกรณ์และระบบไม่สามารถทำงานได้เพื่อเรียกเก็บเงินค่าไถ่ให้อุปกรณ์ใช้งานดังเดิม

ข้อแนะนำในการจัดการความปลอดภัยในโลกดิจิทัล

- ๑) ตรวจสอบก่อนรับคำขอเป็นเพื่อน โดยรับเฉพาะคนที่รู้จักในชีวิตจริง
- ๒) บล็อกคนที่เคยติดต่อด้วยข้อความในแง่ลบ หรือไม่ปลอดภัย
- ๓) คิดให้รอบคอบเกี่ยวกับการแชร์ลิงก์ไปยังเว็บไซต์หรือโซเชียลมีเดียต่าง ๆ
- ๔) คิดก่อนอัปโหลดและแชร์รูปภาพ ทั้งรูปส่วนตัวและครอบครัว
- ๕) คำนึงถึงสิ่งที่เขียนถึงผู้อื่น เราไม่มีทางรู้ว่าใครจะอ่านความคิดเห็นเหล่านี้และพวกเขาจะตีความอย่างไร

- ๖) ให้เพื่อนออนไลน์อยู่แค่บนโลกออนไลน์ อย่าตกลงพบเพื่อนออนไลน์เพียงลำพัง

๒.๔ ด้านการรู้เท่าทันดิจิทัล (Digital Literacy) คือ ทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีเครื่องมือดิจิทัล เช่น คอมพิวเตอร์ สมาร์ทโฟน อินเทอร์เน็ต แอปพลิเคชัน อย่างมีประสิทธิภาพ ปลอดภัย สร้างสรรค์ และมีความรับผิดชอบ โดยสามารถเข้าถึง วิเคราะห์ ประเมิน และสร้างสรรค์ข้อมูลเพื่อการทำงาน และการดำรงชีวิตในยุคปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม

รูปแบบของแหล่งข้อมูลดิจิทัล

- ๑) แหล่งที่เผยแพร่ข้อมูล
 - การสร้างหรือผลิตข้อมูลโดยเจ้าของแหล่งข้อมูลหรือเจ้าของเว็บไซต์ เช่น ข้อมูลจากเว็บไซต์โรงพยาบาล หน่วยงานรัฐ หรือเอกชนต่าง ๆ

- การสร้างหรือผลิตข้อมูลโดยชุมชนผู้ใช้งาน เช่น Facebook Pantip หรือโซเชียลมีเดีย
- ๒) แบ่งตามสิทธิ์การเข้าถึงข้อมูล ได้แก่ แหล่งข้อมูลที่เข้าถึงโดยเสรีและแหล่งข้อมูลที่จำกัด

ในการเข้าถึง

๓) แบ่งประเภทตามข้อมูล ได้แก่

- แหล่งข้อมูลเพื่อการศึกษาการเรียนรู้
- แหล่งข้อมูลเพื่อความบันเทิง
- แหล่งข้อมูลทางด้านสุขภาพ
- แหล่งข้อมูลทางด้านธุรกรรมและการเงิน
- แหล่งข้อมูลทางด้านเศรษฐศาสตร์และธุรกิจ

ลักษณะของข้อมูลที่มีคุณภาพ

๑) ทันสมัย ข้อมูลต้องเป็นปัจจุบันหรืออัปเดต ลิงก์เว็บยังสามารถเปิดได้ และแผนภูมิและกราฟมีวันที่รวบรวม

๒) ตอบโจทย์ มีเนื้อหาเกี่ยวข้องที่เราต้องการ วัตถุประสงค์ตรงตามที่เราต้องการ และนำเสนอเนื้อหาตรงตามกลุ่มเป้าหมายที่เราต้องการ

๓) เชื่อตรง แม่นยำ เนื้อหาใช้ภาษาถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ ข้อมูลถูกต้องและสามารถตรวจสอบได้ มีแหล่งอ้างอิงที่มาของข้อมูล และการนำเสนอข้อมูลถูกต้องเป็นมืออาชีพ

๔) ผู้เขียนเชื่อถือได้ มีการระบุผู้เขียนชัดเจน ผู้เขียนมีความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ คุณวุฒิเหมาะสมกับเนื้อหา และมีรายละเอียดเกี่ยวกับผู้เขียนชัดเจน

การสืบค้นข้อมูลจากสื่อดิจิทัล

๑) คำค้น หรือ คีย์เวิร์ด

๒) เครื่องมือค้นหา สามารถเลือกแอปพลิเคชันหรือเว็บไซต์ในการค้นหาข้อมูล เช่น ต้องการค้นหาข้อมูลที่เป็นตัวอักษรเราสามารถใช้ตัวของ Google Search หากต้องการค้นหาข้อมูลที่เป็นวิดีโอเราสามารถค้นหาจาก Youtube

๓) ใช้ Advance Search ในการค้นหาข้อมูล

ผลจากการแบ่งปันเนื้อหา ที่ไม่เหมาะสม		
การกระทำ/พฤติกรรม	ผลกระทบทางกฎหมาย	ผลกระทบทางจริยธรรม
 ผักร้าน ขายของ และส่งข้อความทักท้วงโดยไม่ได้รับอนุญาต	 มีความผิด ปรับไม่เกิน 2 แสนบาท	 ทำให้ผู้อื่นเกิดความรำคาญ
 โพสต์หรือแชร์ข้อมูลเท็จ ที่สร้างความเสียหายต่อบุคคล หรือประเทศ	 จำคุกไม่เกิน 5 ปี ปรับไม่เกิน 1 แสน และระงับข้อมูลนั้น	 เกิดความเข้าใจผิด และอับอาย สร้างความเกลียดชัง ทำให้เสียชื่อเสียง
 โพสต์ข้อมูลปลอม ข้อมูลเท็จหลอกลวง ที่สร้างความเสียหายต่อความมั่นคง	 จำคุกไม่เกิน 5 ปี ปรับไม่เกิน 1 แสนและระงับข้อมูลนั้น หรือลงโทษตามมาตรา	 เกิดจากความตื่นตระหนก การบิดเบือนทางสังคม ทำให้ตัดสินใจผิดพลาดได้
 โพสต์หรือแชร์ข้อมูลภาพตัดต่อที่สร้างความเสื่อมเสียต่อผู้อื่น	 จำคุกไม่เกิน 3 ปี ปรับไม่เกิน 2 แสน และระงับข้อมูลนั้น	 สร้างความอึดอัดใจ ความสะเทือนใจ และความรู้สึกหงุดหงิด

ผู้จัดทำสื่อและสารสนเทศ Media and Information Create แบ่งเป็น ๒ ประเภท

๑) ประเภทของเนื้อหาดิจิทัล

- เนื้อหาดิจิทัลเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย
- เนื้อหาดิจิทัลเกี่ยวกับข้อมูลภาครัฐ
- เนื้อหาดิจิทัลเพื่อความบันเทิง
- เนื้อหาดิจิทัลด้านการตลาด
- เนื้อหาที่ใช้สำหรับการศึกษาและเรียนรู้
- เนื้อหาดิจิทัลด้านข่าวสาร

๒) ประเภทของสื่อดิจิทัล

- รูปภาพดิจิทัล
- ข้อความดิจิทัล
- เสียง
- วิดีโอ
- ภาพกราฟิกดิจิทัล

๒.๕. การสื่อสารดิจิทัล (Digital Communication) คือ การสื่อสารระหว่างบุคคลและสังคม เครือข่ายอินเทอร์เน็ตโดยการใช้อุปกรณ์ดิจิทัลต่าง ๆ เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ สมาร์ทโฟน และผ่านทางการสื่อสาร ดิจิทัลหรือดิจิทัลแพลตฟอร์ม (Digital Platform)

๑) ร่องรอยของดิจิทัล (Digital Footprint) คือ ร่องรอยที่ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตและโลกไซเบอร์ กระทำการต่าง ๆ ในโลกดิจิทัล เช่น การใช้งานแอปพลิเคชันข้อมูลส่วนตัว ไฟล์งาน รูปภาพ การใช้งานสมาร์ทโฟน แท็บเล็ต และคอมพิวเตอร์ โดยระบบต่าง ๆ ของอินเทอร์เน็ตจะบันทึกข้อมูลของผู้ใช้งาน เช่น ชื่อและข้อมูลส่วนตัว วันเดือนปีเกิด ตำแหน่งงาน ผลงาน ข้อมูลการศึกษา ประวัติส่วนตัว ของผู้ใช้งาน ร่องรอยดิจิทัล สามารถบอกให้ผู้อื่นทราบถึงสิ่งที่เราชอบ สิ่งที่น่าสนใจ และสิ่งที่เราอยากทำ

ร่องรอยดิจิทัล

เชิงบวก	เชิงลบ
 โพสต์อย่างสร้างสรรค์ เป็นกลาง และชื่นชมด้วยความจริงใจ	 โพสต์พาดพิงถึงผู้อื่น ในทางที่ไม่ดี เสียดสี หรือไม่ระวัง
 แสดงความคิดเห็นใน โพสต์หรือแอ็ดด้วยข้อความที่สุภาพ	 แสดงความคิดเห็นใน โพสต์ของผู้อื่นด้วยข้อความไม่สุภาพ
 ค้นหาข้อมูลที่เป็นประโยชน์และสร้างสรรค์ เช่น การค้นหาข้อมูลและสุขภาพอยู่เป็นประจำ ระบบจะเก็บประวัติการค้นหาและนำเสนอสิ่งที่เกี่ยวข้องกับคำค้น	 ค้นหาข้อมูลที่ไม่เป็นประโยชน์ หรือไม่สร้างสรรค์ เช่น การค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับความรุนแรง เรื่องเพศ หรือข้อมูลการพนัน ซึ่งเมื่อค้นหาค้นพบ ระบบจะจดจำและนำเสนอข้อมูลแบบเดียวกัน

๒) การมีปฏิสัมพันธ์และการสร้างความร่วมมือ (Interaction and Collaboration) การใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อการสื่อสารและสร้างความร่วมมือ เช่น การสื่อสารระหว่างบุคคล การสื่อสารระหว่างกลุ่ม และการสื่อสารระหว่างกลุ่มคนแบบเป็นสาธารณะ

๒.๖ การปรับตัวในยุคดิจิทัล (Digital Disruption) คือ การเปลี่ยนแปลงรูปแบบธุรกิจหรือการดำเนินชีวิตที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วจากการพัฒนาของเทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งส่งผลให้ผลิตภัณฑ์ บริการ หรือโมเดลธุรกิจแบบเดิมล้าสมัยและต้องยุติลง กลายเป็นนวัตกรรมใหม่ที่ตอบโจทย์ความต้องการผู้บริโภคได้ดีกว่า

แนวทางการปรับตัวของข้าราชการในยุค Digital Disruption เพื่อมุ่งสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล (Digital Government) ในปี ๒๐๒๖ เน้นการปรับเปลี่ยนทั้งวิธีคิด ทักษะ และวิธีการทำงาน เพื่อให้บริการประชาชนได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพสูงสุด มี ๔ ด้าน

๑) ปรับวิธีคิดและวัฒนธรรมการทำงาน (Mindset & Culture)

- เปิดรับเทคโนโลยี: ข้าราชการต้องเรียนรู้และเข้าใจ Disruptive Technologies (เช่น AI, Cloud, Big Data) เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน
- ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง: เปลี่ยนจากแนวทางการทำงานตามกฎระเบียบเดิม เป็นการเน้นการตอบโจทย์ความต้องการของประชาชน (Citizen-Centric)
- เน้นความคล่องตัว (Agility): ทำงานให้ยืดหยุ่น ทันสมัย และลดขั้นตอนที่ซ้ำซ้อน

๒) พัฒนาทักษะดิจิทัล (Digital Skills Development)

- ความเข้าใจเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy): ข้าราชการทุกคนต้องมีทักษะพื้นฐานในการใช้งานเครื่องมือดิจิทัล
- การใช้ข้อมูล (Data Utilization): สามารถจัดการ วิเคราะห์ และเชื่อมโยงข้อมูล (Data Sharing) เพื่อนำมาประกอบการตัดสินใจเชิงนโยบาย
- ความปลอดภัยทางไซเบอร์ (Cybersecurity): มีความรู้เรื่องความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์เพื่อป้องกันข้อมูลราชการและประชาชน

๓) ปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริการภาครัฐ (Service Transformation)

- One Stop Service: บริการภาครัฐเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียวผ่านช่องทางออนไลน์

- Digitization: เปลี่ยนรูปแบบการทำงานจากเอกสารกระดาษเป็นระบบดิจิทัล (Paperless)
- Open Government Data: เปิดเผยข้อมูลภาครัฐเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงและนำไปใช้ประโยชน์ได้

๔) การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม (Collaboration)

- เชื่อมโยงข้อมูลข้ามหน่วยงาน: ทำลายกำแพงการทำงานแบบไซโล (Silo) โดยการเชื่อมโยงฐานข้อมูลร่วมกัน
- สร้างทีมงานดิจิทัล: นำเทคโนโลยีมาใช้เสริมศักยภาพบุคลากร

๓. ประโยชน์ที่ได้รับ มีความรู้ ความเข้าใจ ในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างชาญฉลาด เพื่อให้ปลอดภัยทั้งการทำงานและชีวิตประจำวัน

๔. แนวทางการนำความรู้ไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์แก่หน่วยงาน คือ การใช้งานอินเทอร์เน็ต และโลกดิจิทัลในการทำงานเพื่อปลอดภัยจากการเข้ามาขโมยข้อมูลทั้งของหน่วยงานและตนเอง

๕. ความต้องการการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา (ถ้ามี) ได้แก่ สนับสนุนส่งเสริมศักยภาพบุคลากรให้มีความรู้เท่าทันการใช้งานในโลกดิจิทัลยุคใหม่เพื่อความปลอดภัยในการใช้งาน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

.....นางสาวกมล งามเกษม

(นางสาวกมล งามเกษม)

เศรษฐกรชำนาญการ

.....นางสาวกมล เกษม

(นางสาวกมล เกษม)

ผู้อำนวยการกลุ่มวางแผนการใช้ที่ดิน